

китѣ търговци. Съмнително е, обаче, дубровчанитѣ да сж имали въ Търново постоянна колония. Въ пълния кодексъ на завещанията въ дубровнишкия архивъ, запазени следъ 1300 г. до срѣдата на 15 в., не можаха да се намерятъ данни за смъртта на който и да е дубровчанинъ, поминалъ се въ сръбскитѣ и български земи, или поне да е оставилъ въ тѣхъ своето завещание. Едва отъ края на 15 в. почватъ да се срещатъ изъ завещанията имената на търговци-дубровчани, отседнали въ балканскитѣ земи и то въ началото изключително въ българскитѣ градове, като София, Никополъ и Пловдивъ, а гр. Търново не се среща записанъ по-рано отъ края на 16 в. Настѣпилитѣ отъ края на 14 в. непрекъснати войни на полуострова и неопредѣлеността въ отношенията между турци и дубровчани презъ следующия вѣкъ и специално разорението на Търново, не дали възможность преди 1540—50 г. да засѣднатъ търговци-чужденци въ Търново. Самия градъ, твърде пострадалъ отъ войнитѣ, билъ превърнатъ отъ столица на България въ малко вътрешно укрепено градче, съ незначително по брой население. Поради това града Търново се лишилъ отчасти отъ стопанскитѣ си връзки съ голѣмитѣ пазари. Въмѣсто Търново, като първостепенна крепость съ голѣмъ гарнизонъ и оживена търговия съ цѣло Влашко, Молдова и вътрешността на полуострова, бързо се издигналъ въ рѣцетъ на побѣдителя Никополъ.

Най-старитѣ сведения за дубровнишката колония въ Търново отъ епохата на турското робство сж запазени отъ 1562 г., въ завещанието на Гиорги ди Антонио. Той ималъ кжща, дюкянъ и голѣма покжщнина въ Търново¹⁾. Освенъ него, като търновски търговци презъ това време сж споменати Бартоломео Гюргевичъ и Николо ди Стефано, — свидетели въ сжщото завещание²⁾. Последното, обаче, било занесено въ Дубровникъ едва презъ 1671 година.

Малко по-късно се споменава гр. Търново въ едно арбитражно решение отъ 1577 г. на нѣкой си Дамияно ди Марко³⁾. По-подробни сведения за града сж запазени отъ 1588 г., въ завещанието на търговецътъ Павелъ Божиновичъ, починалъ въ Търново, гдето било направено и самото завещание. Следъ като написалъ стереотипния религиозенъ уводъ, той постановява да бжде погребанъ по обичаитѣ на своето отечество. Доходитѣ и наемитѣ отъ своитѣ имоти — кжща съ дюкянъ и лозе, завещалъ на църковния свещеникъ, да извършва до 5 литургии на годината за него и неговитѣ близки⁴⁾. Следъ като изрежда даренията за Дубровникъ, спира се на имената на нѣкои търговци и лица въ Търново. Така на Антонио ди Марко, кадия, завещава 100 дуката. На Роза, жена на Андрея, неговъ братъ — 4000 аспри, на Янка Нико-

¹⁾ „Testamentum Georgii Antonii defuncti Ternovi... 1562 a di 21 Marzo in Ternovo... Item lasso alla molie tutta la massariza de cassa et la botega alla sorella...“ Test. т. 42. ф. 188.

²⁾ „Io Bartolomeo Giurgevich son testimonio ut supra.

Io Niccolo di Stephano di Ragusa, son testimonio ut supra“ п. т.

³⁾ Div. not. т. 121 ф. 18V^o.

⁴⁾ „... Lasso la casa botega et vigna con questa condictione che li affiti di casa et botega et le entrate di vigna siano date al sacerdote capellano o vero parochiano, quale servira in detta capella, et che detto sia tenuto dire cinque messe ogni anno...“ Test. т. 48 ф. 57V^o.